

UNIVERZITET SINGIDUNUM

Departman za postdiplomske studije

Danijelova 32, Beograd

UNIVERZITET SINGIDUNUM
BR 4-159/23
19-09-2023

VEĆU DEPARTMANA ZA POSTDIPLOMSKE STUDIJE

Odlukom Veća Departmana za posleiplomske studije broj 4-41/2022 od 10.03.2022. godine, određeni smo za članove Komisije za ocenu i odbranu doktorske disertacije kandidatkinje Jelene Matić (4004/16) pod nazivom *Pejzaži modifikovanog sveta. Transdisciplinarni pristup fotografiji i pejzažu u umetnosti posle 2000. godine* o čemu podnosimo sledeći

IZVEŠTAJ

1. Osnovni podaci o Kandidatkinji i doktorskoj disertaciji

Jelena Matić je rođena u Beogradu 1977. godine. Ona je istoričarka i teoretičarka fotografije te savremene umetnosti. Diplomirala je istoriju umetnosti na Filozofskom fakultetu, a magistrirala na grupi za Teoriju umetnosti i medija Univerziteta umetnosti u Beogradu. Radila je kao saradnica časopisa *Refoto* od 2003. do 2015. godine. Bila je umetnička direktorka galerije „Artget“ Kulturni Centar Beograda u 2015. godini. U izdanju Kulturnog centra Beograda objavila je knjigu *Kratka istorija fotografije* 2015. Kustoskinja je više samostalnih i grupnih izložbi stranih i domaćih umetnika. Autorka je velikog broja tekstova o istoriji i teoriji fotografije, kataloga izložbi, kao i tekstova za knjige. Od 2018. godine radi kao stručna saradnica na predmetu Razvoj fotografskog medija u okviru katedre Primenjena grafika (modul fotografija) na Fakultetu primenjenih umetnosti u Beogradu. Krajem 2019. godine pokrenula je blog Image&Box: On Photography o istoriji i teoriji fotografije. Članica je ULUPUDS-a od 2009. Godine. Dobitnica je nagrade ovog udruženja za 2015. godinu.

Objavljeni radovi (izbor):

- „Influences from the Interwar Period on the Photography of Socialist Realism in Croatia and Serbia“, Tihana Rubić (ur.), *Studia ethnologica Croatica*, vol.34, Zagreb: Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Odsjek za Etnologiju i Kulturnu Antropologiju, 2022. <https://hrcak.srce.hr/file/417484>
- „A Photo Book as a Box: On Mladen Teofilović's work *The Core*“, *Art+Media Journal of Art and Media Studies*, No. 28, Belgrade: Faculty of Media and Communications, 2022, 121-130. <https://fmkjournals.fmk.edu.rs/index.php/AM/article/view/72/4>
- *Kratka istorija fotografije*, Beograd: Kulturni centar Beograda, 2017.

- „Dva razmatranja digitalne fotografije: Marta Rosler i Fred Ričtin“, u *AM Journal of Art and Media Studies*, No. 5, Beograd: Fakultet za medije i komunikacije – Orion Art, 2014, 59-63.
<https://fmkjournals.fmk.edu.rs/index.php/AM/article/view/79/383>
- „Mediterransko telo u fotografiji: Lična fotografija i letovanje između dva svetska rata“, u Miodrag Šuvaković (ur.), *Istorija umetnosti XX vek*, III tom, Beograd: Orion Art, 2014, 661-669.
- „Moderna fotografska kultura. Ka modernoj fotografskoj kulturi“, u Miodrag Šuvaković (ur.), *Istorija umetnosti XX vek*, III tom, Beograd: Orion Art, 2014, 279-316.
- „Razvoj i percepcija fotografije u srpskom društvu na prelazu veka“, u Miodrag Šuvaković (ur.), *Istorija umetnosti XX vek*, III tom, Beograd: Orion Art, 2014, 109-120.
- „Modernism and Postmodernism Photography: Theory and the Ways of Representation“, u *Actual Probles of Theory and History of Art, Collection of articles*, no. 3, St. Petersburg: St. Petersburg State University – Lomonosov Moscow State University, 2013, 510-514.
- „Fotografija posle socijalističkog realizma“, u Miodrag Šuvaković (ur.), *Istorija umetnosti XX vek*, II tom, Beograd: Orion Art, 2012, 427-446.
- „Fotografija socijalističkog realizma“, u Miodrag Šuvaković (ur.), *Istorija umetnosti XX vek*, II tom, Beograd: Orion Art, 2012, 265-276.
- „Fotografija u društvu mreže“, u Milanka Todić (ur.), *KULTURA – Časopis za Teoriju i Sociologiju Kulture i Kulturnu Politiku*, br. 125, Beograd: Zavod za proučavanje kulturnog razvitka, 2009, 155-167.
- „Fotografija umetnika: konceptualna i postkonceptualna umetnost na kraju XX veka“, u Miško Šuvaković, Dragomir Ugren (ur.), *Evropski konteksti umetnosti XX veka u Vojvodini*, Novi Sad: Muzej Savremene Umetnosti Vojvodine, 2008, 698-706.
- „Fotografija u Vojvodini tokom XX veka“, u Miško Šuvaković, Dragomir Ugren (ur.), *Evropski konteksti umetnosti XX veka u Vojvodini*, Novi Sad: Muzej Savremene Umetnosti Vojvodine, 2008, 523-533.

Kustoski projekti (izbor):

- Nina Todorović, *Dnevnik diskontinuiteta*, Galerija 77, Niš, 14.09-2.10.2022. (autorka i teksta kataloga)
- Sonja Žugić i Luka Klikovac, *Prelaz/Prolaz*, Galerija Artget, Kulturni centar Beograda, 22.04-3.06.2021. (autorka i teksta kataloga)
- Luka Klikovac, *Prtljag*, Galerija Doma Omladine, 18-30.04.2017. (autorka i teksta kataloga)
- Nenad Malešević, *Dokumenti: Uvod u studiju prestajanja*, Galerija Artget, Kulturni centar Beograda, 19. 11- 12. 12.2015. (autorka i teksta kataloga)
- Kristijan Taljavini – *Neobična putovanja*, Galerija Artget, Kulturni centar Beograda, 22.10-14.11. 2015. (autorka i teksta kataloga)
- Nina Todorović – *Arhitektura sećanja*, Kulturni centar Beograda, 30.07-22.08.2015.
- Mirko Lovrić – *Fotogrami*, Galerija Artget, Kulturni centar Beograda, 5-28.03.2015. (autorka i teksta kataloga)
- Branimir Karanović, *Too Much Photography*, Galerija 73, Beograd, mart 2011. (autorka i teksta kataloga)

Kandidatkinja ima dva objavljena naučna rada kategorije M52 i M24 čime je ispunjen preduslov za prijavu i odbranu doktorske disertacije:

M52 – „Fotografija u društvu mreže“. 2009. u: *Kultura: Časopis za teoriju i sociologiju kulture i kulturnu politiku*, br.125. Beograd: Zavod za proučavanje kulturnog razvitka, 155-167.

Doktorska disertacija kandidatkinje Jelene Matić *Pejzaži modificovanog sveta. Transdisciplinarni pristup fotografiji i pejzažu u umetnosti posle 2000. godine* urađena je na ukupno 233 strana. Disertacija sadrži apstrakt na srpskom i na engleskom jeziku sa ključnim rečima. Tekst disertacije iznosi 210 strana. Na 15 strana je iscrpna Bibliografija i Webografija. Popis literature obuhvata 140 referenci, a popis webografije 52 reference. Biografija kandidatkinje je na 1/2 strane. Popis objavljenih radova kandidatkinje je na 2,5 strane.

Doktorska disertacija kandidatkinje Jelene Matić bila je podvrgnuta proverbi softverom za ustanovljavanje preklapanja/plagijarizma (iThenticate Plagiarism Detection Software). Ukupan procentualni iznos zapaženih preklapanja iznosi 12% disertacije. Sva pojedinačna preklapanja osim jednog (2%) manja su od 1%. Visok procenat podudarnosti je posledica obimnog referentnog i dokumentarnog materijala o umetnicima.

2. Predmet i cilj istraživanja

Kandidatkinja Jelena Matić je na razrađen i konzistentan način postavila temu i predmet doktorske disertacije: *Pejzaži modificovanog sveta. Transdisciplinarni pristup fotografiji i pejzažu u umetnosti posle 2000 godine*. Tema disertacija je izvedena iz analitičkih istraživanja i interpretacija savremenog odnosa fotografije, vizuelnih umetnosti, žanra pejzaža u slikarstvu, fotografiji, filmu itd., ali i pejzaža kao prirode, odnosno, ekološkog sistema ili ekološkog impakta u savremenom svetu.

Fotografija se u njenim analizama, interpretacijama i raspravama tumači kao „otvoreni prostor ili tekst koji stalno proizvodi i transformiše svoje značenje u kontaktu sa posmatračem, drugim umetničkim delima ili prostorima, kao i sa kulturom, društvom i samim posmatračem. Kao što se fotografija ne može posmatrati isključivo kao slika prirode ili autonomni medij, tako se više i o pejzažu ne može razmišljati kao o žanru ili kao predstavi prirode i grada. On takođe može da se posmatra kao tekst čija se sadržina i značenje menjaju, ali i kao simulakrum i mnogo toga još“ (str. 7).

Kandidatkinja je temu i predmet postavila u odnosu na istoriju žanra pejzaža u fotografiji i umetnostima sa potrebnom aparaturom savremene teorije medija, teorije vizuelnih komunikacija, teorije vizuelnih umetnosti i teorije fotografije. Ona raspravlja i argumentuje da se sa pojavom konceptualne umetnosti, postmodernizma, strukturalizma, poststrukturalizma – teorija fotografije Valtera Benjamina, Suzan Sontag, Rolana Barta, Viktora Burgina i drugih autora – pojam i percepcija fotografije i umetnosti, a zatim i samog pejzaža suštinski menjaju.

Posebna pažnja je posvećena „modifikovanom svetu“, a to znači savremenom urbanom svetu u kome se priroda – prirodni pejzaž – pojavljuje sa svim bitnim promenama od idealiteta neokrnjene prirode ka prirodi integrisanoj u urbani svet i prirodi ugroženoj ljudskim proizvodnim delovanjem i tehnološkom ekspanzijom tokom poslednjih stoleća.

Kandidatkinja je pored kritičke teorijske rasprave transdisciplinarnih odnosa prirode, prirodnog pejzaža, žanra pejzaža u različitim umetnostima, žanra pejzaža u fotografiji; i zatim, moderne i savremene teorije fotografije razmatrati posebne studije slučaja koje se odnose na internacionalne fotografske prakse i na izabrane primere iz izvođenja pejzažne fotografije u savremenoj umetnosti u Srbiji posle 2000. godine.

Kandidatkinja je pošla od stava da je fotografija u savremenim vizuelnim umetnostima postala jedan od dominantnih medija stvaranja tj. produkovanja slike (*imago*). Time je otvorila mogućnost da analizom i raspravom “fotografije i pejzaža” poentira status pejzaža u savremenoj vizuelnoj umetnosti i kulturi. Pokazala je da se pejzaž više ne razumeva samo kao lepi ili uzvišeni prizor, odnosno, pogled u prirodu, pošto neutralnost i/ili “nevinost pejzaža” biva modifikovana savremenim pitanjima o ekologiji, umetničkom prikazivanju, uslovima konstrukcije i rekonstrukcije prostora, te kritičkim i aktivističkom delovanjem.

Akcenat je u disertaciji stavljen na prakse umetnika u Srbiji među kojima su: Mirko Radojičić, Balint Sombati, umetnička grupa diSTRUKTURA (Milica Milićević i Milan Bosnić), Nina Todorović, Nenad Malešević, Đorđe Odanović, Branimir Karanović, Luka Klikovac, Sonja Žugić, Andrea Palašti. Ivan Arsenijević, Vesna Pavlović, Mihailo Vasiljević i drugi. U disertaciji se razmatraju određene internacionalne i nacionalne izložbe i dešavanja koja su napravile iskorak u percepciji fotografije, a i pejzaža. Izdvaja se izložba *Nove topografije: Fotografije izmenjenog pejzaža* (New Topographics: Photographs of a Man-Altered Landscape), dok je u slučaju nacionalne scene i prostora nekadašnje Jugoslavije kao primer uzeta izložbe *Nova fotografija 2 – Fotografija kao umetnost i Posledice. Menjanje kulturnog pejzaža*.

3. Hipotetički okvir istraživanja

Naučne hipoteze na kojima je zasnovana doktorska disertacija *Pejzaži modifikovanog sveta. Transdisciplinarni pristup fotografiji i pejzažu u umetnosti posle 2000 godine* su teorijske i istraživačko-empirijske proistekle iz analiza sveta umetnosti, umetničkih dela i kustosko-kritičarske saradnje sa savremenim umetnicima.

Glavna transdisciplinarna hipoteza disertacije postulira da je od svih subjekata ili objekata koji se nalaze na njoj fotografija najviše ima sličnosti ili dodirnih tačaka sa pejzažom u stvarnom svetu i s pejzažom u umetnostima. Od početka tehničko-tehnološkog razvoja i fotografija i pejzaž podložni su različitim transformacijama i modifikacijama, naročito danas kada živimo u svetu digitalne kulture i neke druge, virtuelne stvarnosti. Pored glavne, disertaciju usmeravaju još dve hipoteze:

- pejzažna fotografija nije samo označitelj, već i sredstvo kontrole i stvaranja novih društvenih i kulturalnih promena.
- kada je umetnost u pitanju, fotografija pejzaža je sredstvo ispitivanja i kritike društva, kulture, same prirode fotografskog medija i pejzaža.

Pretpostavljene polazna i izvedene hipoteze su usmerile razradu i istraživanja koja treba da pruže očekivane rezultate – identifikovanje i tumačenje savremenog statusa i funkcija fotografije u odnosu na istoriju pejzažnog žanra i u odnosu na nova teorijska razumevanja koncepta i fenomena pejzaža u odnosu na aktuelne umetničke prakse, odnosno, modifikovani svet između medija, društva i prirode.

Svakako, bitna je i hipoteza da je savremena konceptualna i postkonceptualna fotografija u Srbiji orijentisana ka umetničkom i fotografskom istraživanju pejzažnih modaliteta

Hipoteze su postavljene na precizan i kreativan način čime je omogućeno mapiranje karaktera savremene fotografije, diskursa o fotografskim istraživanjima i uloge u savremenoj srpskoj konceptualnoj i postkonceptualnoj fotografiji.

4. Metodologija istraživanja

U istraživanjima i pisanju disertacije *Pejzaži modifikovanog sveta. Transdisciplinarni pristup fotografiji i pejzažu u umetnosti posle 2000 godine* primenjena je sledeća razrađena i proverljiva metodologija:

- Analiza teorija vizuelnih umetnosti i teorije fotografije bitne za postavljanje teme disertacije.
- Analiza, poređenje i rasprava koncepta pejzaž u različitim vizuelnim umetnostima i istorijskim periodima.
- Mapiranje, indeksacija i analiza rasprava o savremenoj fotografiji i umetničkoj praksi u Srbiji.
- Selekcija primera na osnovu postavljenih naučnih hipoteza.
- Analiza i redefinisane koncepta fotografskog žanra.
- Opis, analiza i interpretacija izabranih primera.
- Teorijsko argumentovanje uslova i načina na koje su odabrana fotografsko-umetnička dela promenila karakteristični odnos pejzaža, fotografije, umetnosti i društva.
- Analiza i interpretativna primena izabrane literature.
- Izvođenje teorijskih zaključaka o statusu savremene pejzažne fotografije i umetničke prakse.

Metodologija za istraživanja za disertaciju je pažljivo odabrana, razrađena i uključuje bitne postupke iz istorije umetnosti, istorije fotografije, istorije žanra pejzaža, teorije medija i teorije fotografije, ali i koncepta razumevanja prirode i njenih modifikacija u rasponu od prizora preko reprezentacije do ekološkog impakta. Metode primenjene u realizaciji – u istraživanju i pisanju – disertacije su primerene temi, ciljevima i hipotezama. Kandidatkinja je ostvarila nužno transdisciplinarni interpretativni okvir da bi uspešno povezala polje prirode, umetnosti, kulture i medijskog tj. fotografskog stvaralačko-istraživačkog rada.

5. Kratak prikaz sadržaja doktorske disertacije

Doktorska disertacija Jelene Matić *Pejzaži modifikovanog sveta. Transdisciplinarni pristup fotografiji i pejzažu u umetnosti posle 2000 godine* koncipirana je sa apstraktima sa ključnim rečima, Uvodom, sa pet delova sa poglavlja i Rezimeom/Zaključkom, te sa bibliografijom i vebografijom, kao i biografijom sa spiskom radova.

U Uvodu su postavljene i naznačene sve bitne pretpostavke i polazišta za istraživanja i za pisanja doktorske disertacije o odnosima fotografije, umetnosti i pejzaža: „Insistiranjem na širokom korpusu teorijskih i praktičnih pristupa, njihovoj analizi i ukazivanju na neka nova značenja fotografije i pejzaža, cilj mi je da disertacijom pružim drugačiji pogled na fotografiju i pejzaž, kako u kontekstu umetnosti, tako i izvan nje“ (str. 10).

Prvim delom „Pejzaž / Prostor“ (str. 11-17) ukazuje se na koncepte pejzaža i prostora u odnosu na teorijske koncepte fotografije. Prvi deo grade dva poglavlja „Teze Vilijama Mičela o pejzažu i fotografiji“ i „Pejzaž kao prostor i tekst“.

Drugim delom je prezentovana rasprava odnosa pejzaža i fotografije u modernizmu: „Pejzaž i fotografija modernizma. Od mapiranja do oneobičavanja“ (str. 18-42). Drugi deo je strukturiran u četiri poglavlja „Fotografija kao sredstvo prisvajanja i menjanja pejzaža“, „Pejzaž Naturalizma i Piktorijalizma“, „Čista ili prava fotografija i teorija modernizma Klementa Grinberga“ i „Tri izložbe pejzažne fotografije“.

Treći deo „Fotografija i pejzaž strukturalizma i poststrukturalizma“ (str. 43-82) je posvećen teorijskim modalitetima razumevanja i tumačenja fotografije. Postavljena su četiri poglavlja „Od fotografije kao znaka do fotografije do teksta“, „Percepcija fotografije i pejzaža u konceptualnoj umetničkoj praksi“, „Izložba *Nove topografije: Fotografija izmenjenog pejzaža*“ i „Simulakrum i aproprijacije pejzaža“. Kandidatkinja je instruktivno suočila teorijske rasprave strukturalizma, poststrukturalizma i postmodernizma sa konceptualnom fotografijom.

Četvrti deo „Posle fotografije u vreme tehno slika“ (str. 83-108) odnosi se na karakterizacije savremene tehno-medijske tj. digitalne/postdigitalne fotografije. Data su tri poglavlja: „Fotografija i pejzaž u umetnosti na prelazu veka“ sa posebnim naznakama digitalnog i režiranog pejzaža, pejzaža kulture, te pejzaža kao reinterpretacije istorije kolonijalizma.

Peti deo je zamišljen i realizovan kao razrada studija slučaja: „Primeri tretmana pejzaža u fotografiji i umetničkoj praksi u Srbiji 1970-2022“ (str. 109-199). Kandidatkinja je kontekstualizovala teorijska istraživanja odnosa fotografije i pejzaža fokusirajući se na umetničke i fotografske prakse u Srbiji. Peti deo je komponovan u sedam poglavlja: „Fotografija i pejzaž u *novoj umetničkoj praksi*“ sa analizom pristupa Balinta Sombatija i Mirka Radojičića; „Pejzaž kao redimejd i uzorak: Branimir Karanović i Milan Aleksić“; „Oko izložbe *Posledice. Menjanje kulturnog pejzaža*“ sa referiranjima prema radu Goranke Matić, Nenada Maleševića, Mitra Simikića i dr.; „Druga priroda Andree Palašti ili pejzaž kao mesto zločina“; „Treći pejzaž i grad kao prostor sećanja“ sa analizama rada diSTRUKTURE, Julie Gaisbaher i Nine Todorović; „Pejzaž kao arhiv i arhiv kao umetnička praksa: turistička fotografija i topografija grada“ sa referencama na rad Vesne Pavlović, Gorana Micevskog, Mihaila Vasiljevića, Ivana Arsenijevića i Ivana Petrovića; „Elegantni i izbrisani pejzaži“ sa diskusijom radova Sonje Žugić, Željka Mandića, Dorda Odanovića i Luke Klikovca.

U Rezimeu/Zaključku su na sažet način sabrana, mapirana i konceptualizovana pojedinačna teorijska i empirijska izlaganja sprovedena u disertaciji. Ukazano je na uporedne odnose savremenih fotografskih i umetničkih pristupa u Srbiji i svetu. Kandidatkinja je na uspešan i izuzetno provokativan način suočila status, funkcije i učinke pejzažne fotografije sa razumevanjem odnosa stvarnog, fikcionalnog, aproprijacijskog i simulacijskog: „U teoriji *trećeg pejzaža* Žil Klement dao je jedno od mogućih rešenja za kreiranje novog pejzaža, između ostalog i bašti i nekog biljnog sveta na rubovima gradova ili između zgrada. Feliks Gatari smatra da „stvaranje novih živih vrsta – biljnih i životinjskih – neizbežno se pojavljuje na horizontu i zahteva, ne samo usvajanje ekološke etike prilagođene toj istovremeno zastrašujućoj i fascinantnoj situaciji, nego i politiku usredsređenu na sudbinu čovečanstva.“ To može da bude, a na neki način i jeste naša stvarnost“ (str. 212).

6. Postignuti rezultati i naučni doprinos doktorske disertacije

Doktorska disertacija je naučno opravdan pošto je baziran na izuzetnom empirijskom i teorijskom poznavanju i razradi, te redefinisaniu postkonceptualnih i savremenih umetničkih i fotografskih praksi u

svetu i u Srbiji. Kandidatkinja je pokazala izuzetno akribično poznavanje istorije i transformacije žanra pejzaža od likovnih do vizuelnih umetnosti i savremene ekološke umetnosti. Kandidatkinja odlično poznaje i sa sigurnošću primenjuje najvažnije teorije prikazivanja i posredovanja u savremenim medijima i, posebno, fotografiji. Odlično poznaje savremene koncepcije i transformacije prirode, odnosno, uslove prikazivanja i teoretizacije prirode u savremenim studijama medija, fotografije i vizuelne kulture.

U našoj kulturi postoje izvesne studije i monografije koje se bave istorijom razvoja fotografije u Srbiji i svetu. Međutim, ne postoje istraživanja i izvođenja sistemskih teorija fotografije u odnosu na studije medija, studije likovnih umetnosti, odnosno, studija žanrova prikazivanja u umetnostima i kulturi. Jelena Matić je doktorskom disertacijom *Pejzaži modificovanog sveta. Transdisciplinarni pristup fotografiji i pejzažu u umetnosti posle 2000 godine* postavila i razradila sistemsko istraživanje savremenog medija fotografije od analognog do digitalnog, kojim se tumači uloga fotografije u savremenoj umetnosti i u savremenom odnosu prema modificovanoj prirodi. Pitanja o ljudskoj percepciji, medijskoj-fotografskoj predočivosti vidljivog sveta i modalitetima vidljivosti prirode su najbitnija pitanja njenih istraživanja.

Jelena Matić je argumentovala da je moguće na opravdan teorijski način izvesti, a to znači opisati i objasniti, status i funkcije savremenih medijskih tj. fotografskih praksi u odnosu na doživljaj prirode i u odnosu na transponovanja doživljaja prirode u umetničke savremene postavke, pre svega u srpskoj savremenoj umetnosti i fotografiji.

Kandidatkinja Jelena Matić je na autentičan način predvidela zasnivanje i izvođenje transdisciplinarnog naučnog istraživanja kojim treba proširiti horizonte doživljaja i razumevanja savremene medijske-fotografske slike nastale prikazivanjem vidljivog prirodnog sveta u njegovim ekološkim preobražajima.

Kandidatkinja je disertacijom pod nazivom *Pejzaži modificovanog sveta. Transdisciplinarni pristup fotografiji i pejzažu u umetnosti posle 2000 godine* iznela teorijske poglede, propozicije i stavove koji se mogu smatrati novim:

- Teorijsko transdisciplinarno povezivanje različitih teorija, rasprava i stavova o fotografiji i pejzažu autora iz domena lingvistike, filozofije, umetnosti i tehnologije.
- Polazeći od više teorija i razmatranja u fokusu autorke je analiza različitih postupaka, pristupa i tumačenja odnosa između fotografije i pejzaža u istorijskim i savremenim umetničkim praksama.
- Sagledala je značaj i ulogu fotografije u vreme dominacije digitalne tehnologije u umetničkoj praksi posle 2000. godine.
- Pružila je novi uvid i pogled u fotografiju i pre svega fotografiju pejzaža, kako u kontekstu savremene umetnosti, tako i u savremenoj kulturi i kulturalnim teorijama.

Ovo je ambiciozno i autentično postavljen modalitet istraživanja, mišljenja i pisanja o danas najprisutnijem mediju: fotografiji. Reč je o fotografiji posle dominacije likovnih umetnosti (slikarstvo, skulptura, grafika). Takođe, razrađena su pitanja i odgovori o ulozi fotografije u viđenju, doživljaju i razumevanju savremenih ekoloških nedoumica, antagonizama i izazova.

7. Mišljenje i predlog Komisije o doktorskoj disertaciji

Na osnovu izloženog Komisija je mišljenja da doktorska disertacija Jelene Matić *Pejzaži modificovanog sveta. Transdisciplinarni pristup fotografiji i pejzažu u umetnosti posle 2000 godine* ostvaruje sve zahteve i očekivanja od doktorske disertacije. Njena doktorska disertacija po

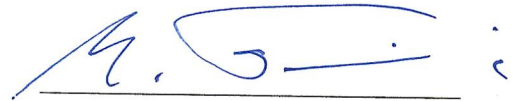
predmetu, temi, ciljevima, pristupu, sadržaju rada, kao i kvalitetu izlaganja teorijsko-analitičkih hipoteza-argumenata o mediju fotografije i odnosu fotografije i pejzaža, te kritičkim refleksijama istraživanja savremenih umetničkih i fotografskih praksi, zadovoljava sve kriterijume zahtevane od naučne doktorske disertacije, te se može prihvatiti kao podobna za javnu odbranu.

Sagledavajući ukupnu ocenu doktorske disertacije kandidatkinje Jelene Matić pod *Pejzaži modifikovanog sveta. Transdisciplinarni pristup fotografiji i pejzažu u umetnosti posle 2000 godine* predlažemo Veću departmana za posle diplomanske studije i Senatu Univerziteta Singidunum da prihvati doktorsku disertaciju i odobri njenu javnu odbranu.

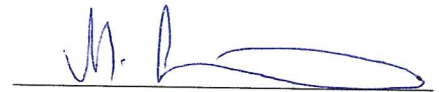
Potvrđujemo svojim potpisom, pod punom profesionalnom odgovornošću, da su podaci u Izveštaju verodostojni i u potpunosti tačni, uključujući tačnu kategorizaciju naučnoistraživačkih rezultata kandidatkinje, a sve u skladu sa Pravilnicima i aktima Univerziteta.

Beograd, 05. 09. 2023.

Članovi komisije

dr Miodrag Šuvaković, redovni profesor – mentor

dr Maja Stanković, redovna profesorka

Dr Nikola Dedić, vanredni profesor Fakultet muzičke umetnosti
Univerziteta umetnosti u Beogradu (spoljni član komisije)